

PRAMEN

MESAČNÍK MICHALOVSKÉJ PRAVOSLÁVNEJ EPARCHIE

MAREC 2008

ČÍSLO 3

ROČNÍK 6

CENA 8 Sk

SLÁVENIE PRAVOSLÁVNEJ PASCHÁLIE

Bohom zjavené spásnosné učenie našej Sv. Pravoslávnej Cirkvi obsahuje plnosť všetkého, čo je potrebné pre spásu človeka. Je zakotvené vo Sv. Písme a Sv. Tradícii. Jeho súčasťou sú okrem iného tzv. „kánony“ všeobecných a najvýznamnejších miestnych snemov i sv. otcov Cirkvi. Ako je známe, sú to pravidlá, ktoré ako všeobecne záväznú ustanovenia prijala Christova Cirkev, a pomocou ktorých chráni poriadok, príkladný kresťanský život a mravy svojich verných dietok.

Rovnako ako vieroučné pravdy, aj cirkevné pravidlá, ktoré uzákonili všeobecné snemy, sú pre nás pravoslávnych kresťanov záväzná a nemenná. Kde sa však nerešpektujú, alebo sa zjavne porušujú, nastáva chaos, rozdelenie, v dôsledku čoho upadá viera a úpadkom viery aj morálny život kresťanov.

Nie je tajomstvom, že k porušovaniu kánonických pravidiel dochádza aj v prostredí našej miestnej Cirkvi. Je tomu tak napríklad v prípade sviatkovania najvýznamnejšieho kresťanského sviatku, Paschy Christovej. Ako príklad uvedieme jedno z pravidiel schválených Piatosiestým všeobecným snemom. Siedme apoštolské pravidlo tohto snemu hovorí: „Ak biskup, kňaz alebo diakon bude oslavovať svätý deň Paschy pred jarnou rovnodennosťou súčasne so židmi, nech bude zbavený kňazskej hodnosti“. Dalším pravidlom, ktoré tu môžeme uviesť, je prvé pravidlo Antiochijského miestneho snemu, ktorý sa konal v r. 341. Je veľmi cenným historickým dokumentom, lebo v sebe zachytáva stanovisko Prvého všeobecného snemu ohľadom sviatkovania Paschy, ktorého pôvodné znenie sa nám nezachovalo. Toto pravidlo hovorí: „Všetci, ktorí sa odvážia porušovať rozhodnutie svätého a veľkého snemu, ktorý bol v Nicei ..., o posvätnom sviatku spasiteľnej Paschy, nech budú odlučení od spoločenstva Cirkvi, ak budú pokračovať v hádavom protivení sa proti dobrému ustanoveniu“. Toto je povedané o laikoch. Ak niekto z predstavených Cirkvi, biskup, kňaz alebo diakon, sa po tomto rozhodnutí odváži k rozvracaniu ľudí a znepokojovaniu Cirkvi tým, že sa oddelí a so židmi bude sláviť Paschu, toho svätý snem už od teraz odsudzuje k tomu, aby bol cudzí Cirkvi, pretože sa nestal príčinou hriechu len pre seba, ale aj príčinou rozkladu a rozvrátenia mnohých. A nielen týchto zbavuje Snem kňazskej služby, ale aj všetkých tých, čo sa odvážia byť v spoločenstve s nimi po ich vylúčení z kňazstva. Z toho pravidla je zrejme, že Prvý všeobecný snem sa o čase sviatkovania Paschy vyjadril plne v súlade so siedmym apoštolským pravidlom, čiže v tom zmysle, aby sa kresťanská Pascha v žiadnom prípade neslávila v čase židovských paschálnych sviatkov.

Ako už bolo viackrát konštatované na stránkach našich cirkevných periodík, kresťania, ktorí slávia veľký sviatok Christovej Paschy podľa západnej gregoriánskej paschálíe, sa prehrešujú voči vyššie spomenutým, ako aj ďalším dôležitým kánonickým pravidlám, určujúcim termín sviatkovania kresťanskej Paschy. Títo ho neraz sviatujú buď v čase slávenia židovskej Paschy, alebo dokonca pred ňou. Tohto roku, napríklad Pascha podľa západnej paschálíe bude slávená takmer mesiac pred židovskou Paschou (ktorá pripadá na 20. apríl) a to napriek tomu, že posledný Siedmy všeobecný snem nedovoľuje meniť alebo rušiť ustanovenia týchto pravidiel.

Vzhľadom na nekanonickosť tejto praxe je na mieste pripomenúť, že kánonické pravidlá neustávajú o nič iné, než o udržiavanie jednoty a dodržiavanie poriadku vo vnútri Cirkvi. Poukazujú na to, čo je správne a cestu k tomu. Sú základom a rámcom nielen cirkevnej jednoty, ale aj pravoslávnej duchovnosti. Kto sa snaží podľa nich žiť, stáva sa dokonalejším, spravodlivejším, svätejším. Ten, kto sa naopak vzdaluje od sv. kánonov, vzdaluje sa od toho, čo je správne, vzdialuje sa od pravdy a svätosti.

Čo prinieslo našej miestnej Cirkvi zavedenie tzv. upraveného kalendára s jeho nekánonickou paschálíou? Možno nie rozdelenie v tom najhlbšom význame tohto slova, t.j. schizmy, ako tomu bolo a dodnes je v prípade iných miestnych Cirkvi. Avšak vnieslo to medzi našich veriacich pohoršenie a nepokoj, nabúrало vnútrocirkevný poriadok a hlavne narušilo modlitebnú jednotu.

Ako už bolo povedané na stránkach našej cirkevnej tlače, dnes žijeme v dobe, v ktorej nám už žiaden systém či režim nezakáže svätiti Paschu Christovu tak, ako nám to ukladá Svätá Apoštolská a Všeobecná Cirkev. Je minimálne poľutovania hodné, že práve teraz, kedy sa naskytla príležitosť prinavrátiť kedysi pošliapanú cirkevnú jednotu k tak dôležitej otázke, ako je správne a najmä jednotné sviatkovanie Christovho Vzkriesenia, sa buď vôbec nevyjadrujeme, alebo sa začíname vyhovárať na rôzne svetské záležitosti. Na jednej strane sme ochotní obetovať množstvo svojho voľného času na rôzne neúžitocné svetské radovánky, na druhej strane nevieme v čase nášho najväčšieho sviatku obetovať dva dni svojho voľna, aby sme v súlade s kánonmi a tradíciou pravoslávnej Cirkvi oslávili svetlé Vzkriesenie nášho Spasiteľa a Boha Isusa Christa.

Drahí duchovní otcovia, milí bratia a sestry v Christu! Načítavajte hlasu svätých cirkevných otcov, týchto svätých nádob Ducha, lebo nám zanechali to, čo je správne a osočné pre našu spásu. Nebuďme lahostajní voči snahe našich predstaviteľov vrátiť sa späť k sviatkovaniu Christovej Paschy podľa východného výpočtu, lebo to robia pre blaho celého zvereneho im stáda.

Prosíme jednomyselne Hospoda Boha, aby dal silu všetkým tým, ktorí sviatujú Christovo Vzkriesenie, tak ako sa na tom zhodli naši svätí otcovia a ako to každoročne Sám Hospodin dosvedčuje prostredníctvom Svojho blahodarného ohňa, ktorý zosiela z neba v deň Svojho Vzkriesenia, a dal silu aj tým, ktorí tak do dnešných dní nekonajú, aby to čím skôr napravili.

jerej Vitalij Krasij

Posolstvo Posvätej Synody Pravoslávnej Cirkvi v českých krajinách a Slovensku z príležitosti sviatku Paschy Christovej

Milovaní dôstojní otcovia presbyteri, Christovi diakoni, klerici, mnísi a mníšky, drahí bratia a sestry, verné deti svätej všeobecnej pravoslávnej Cirkvi!

„Teraz je všetko naplnené svetlom, nebo, zem aj jej hlbiny,“ spievame dnes v tretej piesni paschálneho kánonu. „Čo tak rozjasnilo celú zem? Čo je príčinou takej veľkej radosti a svetla?“ pýta sa ctihodný Teodor Studita vo svojom Poučnom slove na Veľkú nedeľu Paschy a hneď aj odpovedá: „Christos vstal z mŕtvych a preto sa celý svet raduje.“

Naozaj dnes máme, drahí otcovia, milovaní bratia a sestry v Christu, dôvod k veľkej radosti, pretože Spasiteľov prázdny hrob je Božou odpoveďou na najväčšiu prehru našej existencie, s ktorou sa každý z nás celý svoj život viac či menej úspešne vyrovnáva: na ohromujúci strach zo smrti a následného rozpadu.

Boh, jediný pravý zdroj bytia, človeku vložil do srdca túžbu po živote. Následkom pádu našich prarodičov, ktorí sa rozhodli hľadať zmysel svojej existencie mimo nášho Stvoriteľa, sa však táto prirodzená a požehnaná túžba zmenila na sebecký živočíšny inštinkt. Život, ktorý má byť podľa Božieho plánu darom slobodného spoločenstva lásky so Stvoriteľom a ostatnými ľuďmi, sa mení na úbohé prežívanie a človek, stvorený podľa Božej podoby ako slobodná bytosť, sa stáva štványm otrokom okolností, ktoré nedokáže ovplyvniť a ktoré nakoniec ústia do smrti, teda do ohraničenia života časom a priestorom. Tento slepý pud, poháňaný práve strachom zo smrti, je často schopný bez najmenších výčitiek svedomia obetovať druhého, len aby sám prežil. Avšak napriek všetkému úsiliu človek nakoniec zomiera, pretože tým, že sa odvrátil od spoločenstva s Bohom, pripravil sa o zdroj života a tak sa sám odsúdil k smrti.

Dnes opäť pri slávnosti Christovho Vzkriesenia môžeme duchovne prežiť neuveriteľný paradox Božej nekonečnej lásky k človeku: hrob sa stáva bránou do života. „Lebo Boh tak miloval svet, že dal svojho jediného Syna, aby nikto, kto v neho verí, nezahynul, ale mal život večný.“ (Jn 3, 16) V Isusovi Christovi totiž Boh sám dobrovoľne prijíma a osobne prežíva celú tragédiu nášho bytia vrátane smrti, aby ju vo svojom vzkriesení prekonal a zbavil sa jej hroznej moci. Spasiteľovo zmŕtvychvstanie je triumfom neobmedzenej slobody Božieho a ľudského Syna Isusa Christa nad strašnou samotou človeka bez Boha, človeka, ktorý sa zriekol daru slobody, uvrhnutého do otroctva zlým silám a odkázaného na vlastnú prázdnotu, ktorá mu nakoniec prináša skazu. Zmŕtvychvstanie Božieho Syna je tak novou ponukou slobody pre všetkých, ktorí sa v krste stali podobnými Christu a ktorí sú živou súčasťou Isu-

K otázke slávenia Paschy

Vo štvrtú pôstnu nedeľu si pripomíname pamiatku ctihodného Jána, igumena (predstaveného) monastiera na hore Sinaj, ktorý žil na prelome 6. a 7. storočia.

Tento svätec je známy predovšetkým ako autor obľúbeného spisu o duchovnom živote s názvom „Rebrik“ (cirkevno-slovansky Lestvica, grécky Klimakos), po ktorom dostal dokonca aj meno (Ján Lestvičník či Klimakos). V tejto knihe svätý sinajský igumen popisuje 30 stupňov duchovného života, ktoré sú súčasťou výstupu kresťana k bráne Božieho Kráľovstva.

Hlavným poslaním spisu je poukázať na skutočnosť, dobre nám známu už z Evanjelia, že život kresťana a Cirkvi vôbec je náročným putovaním, na ktorom by sme sa nemali zastavovať a neustále sa obracať späť, pretože nám inak hrozí nebezpečenstvo, že z cesty do Božieho Kráľovstva zjdem a stratíme sa.

S Božou pomocou sme ako eparchia už veľký kus cesty zdolali. Postavili sme nové chrámy a v ťažkých časoch sme zachovali apoštolskú pravoslávnu vieru. Musíme však kráčať ďalej, nesmieme sa zastaviť, alebo sa mylne domnievať, že sme už na konci nášho putovania, pretože to sa podľa ctihodného Jána rovná pádu z rebrika do priepasti.

Súčasťou duchovnej cesty našej miestnej Cirkvi je i postupné znovuobjavovanie krásy, hĺbky a zmyslu autentickú, čiže pravdivú pravoslávnu apoštolsku tradíciu, ktorá spočíva tiež i v oslave sviatku sviatkov, Christovho Vzkriesenia, v jednote s ostatnými pravoslávnyimi kresťanmi na celom svete.

Vystúpime teda budúci rok už konečne aj na tento stupienok duchovného rebrika, alebo budeme ďalej bezradne prešlapovať?

Veľa Božej milosti na ceste

Vám praje Váš spolupútnik

biskup Juraj

sovho vzkrieseného a oslaveného tela, Cirkvi. „Lebo vy všetci, ktorí ste boli pokrstení v Christa, Christa ste si obliekli“, hovorí sv. apoštol Pavel v liste ku Galatským (Gal 3, 27).

Dôstojní otcovia, drahí bratia a sestry, prístupne dnes i my s dôverou a radosťou k tejto paschálnej hostine nového života, pripravenej vo svätej Eucharistii, v ktorej nám Boh skrze účasť na Tele a Krvi svojho Syna Isusa Christa, víťaza nad smrťou, ponúka oslobodenie z moci zla a našich vlastných prehier, otroctiev a slepých, nikam nevedúcich ciest, tak ako to nádherne znázorňuje ikona Zostúpenia do pekiel, kde Spasiteľ podáva ruku našim prarodičom a doslova ich vytrhne zo zajatia hrobu. Vieme totiž, že keď sa v Eucharistii opäť zjednocujeme s Darcom života, už nie sme odkázaní na zúfalú snahu zachovať za každú cenu svoju telesnú existenciu, pretože skutočný život duše i tela, ktorý nám zmŕtvychvstalý Christos ponúka, je spoločenstvo lásky s prameňom nášho bytia, so živým Bohom, ktoré nie je obmedzené časom ani priestorom, strachom, chorobou, smrťou a rozpadom.

So skutočnosťou smrti sa až do druhého príchodu Spasiteľa na tento svet budeme stretávať i naďalej, ale nemusíme sa jej už báť. Od skorého rána veľkej paschálnej nedele prestala byť totiž konečnou a nutnou bodkou za životom, ale je naplnená novou možnosťou. A tak môžeme spolu so svätým apoštolom Pavlom a prvotnou kresťanskou obcou spievať víťazný hymnus: „Kde je, smrť, tvój osten? Kde je, peklo, tvoje víťazstvo? Chvála buď Bohu, ktorý nám dáva víťazstvo skrze nášho Pána Isusa Christa!“ (1 Kor 15, 55 - 57)

Boh, darca víťazstva nad smrťou a každým strachom, nech naplní vás, vaše rodiny a celé naše cirkevné spoločenstvo svojou milosťou a svojim pokojom. S radosťou a vášňou objímame a spoločne s vami plní nádeje voláme:

CHRISTOS VSTAL Z MŔTVYCH! CHRISTOS VOŠKRESE!

Kryštof,

arcibiskup pražský,
metropolita českých krajín a Slovenska

Ján,
arcibiskup prešovský
a Slovenska

Juraj,
biskup michalovský

Simeon,
arcibiskup
olomoucko-brněnský

Tichon,
biskup komárňanský,
pomocný biskup pre správu
Prešovskej eparchie

*Národ, ktorý nepozná svoju históriu,
často padá do chýb minulosti!*

Nasledovníci Svätých Cyrila a Metoda Na Slovensku

Pravoslávna Cirkev je zdrojom i nositeľkou „dobrého zákona“, ako to správne podotkol svätý Rastislav, a to od čias svätých apoštolov i svätého Cyrila a Metoda pre všetkých Slovanov. Pravoslávie dalo svetu i Cirkvi mnoho veľkých a významných osobností. Vždy sledovalo a sleduje iba božské ciele vo všetkých svojich predsavzatiach, teda aj v cirkevnej misii, ktoré vyplývajú predovšetkým zo Svätého Písma, Tradície Cirkvi, z učenia svätých otcov, preto je nepremožiteľné. Starec Siluan z Atosu napísal: „Našej pravoslávnej Cirkvi je dané Svätým Duchom rozumieť Božie tajomstvá, a ona je nezlomná pre svoje sväté zmýšľanie a trpezlivosť“ /Starac Siluan, Paríž 1952, 35/. Pravoslávie ešte pred príchodom svätého Cyrila a Metoda zvíťazilo nad nepravoslávím /heterodoxiou/, nad falošnými učeniami a hnutiami v kresťanstve. Toto víťazstvo sa oslavuje prvú nedelju Veľkého Pôstu vo všetkých pravoslávnych chrámoch po celom svete i na Slovensku.

Toto neprinesol r. 1950, ale je to neodmysliteľná súčasť pravoslávnej zbožnosti a liturgického života. Aj na Slovensku pravoslávie zrodilo významné duchovné osobnosti, hoci mená mnohých boli zabudnutí a mnohé ani nepoznáme, stalo sa tak zásluhou jeho nepriateľov, ktorí zničili veľké množstvo literárnych i iných dokumentov a v tejto práci pokračujú aj dnes.

Naše kraje boli posilnené aj príchodom veľkých skupín pravoslávnych veriacich, ktorí sa tu natrvalo usídlili a spolu s našimi predkami znášali príkoria zo strany nepriateľov. Anonymus, notár uhorského kráľa Bellu, svedčí, že s Maďarmi prišlo aj mnoho Rusínov, ktorí sprevádzali vodcu Almoša a s nimi prišli aj pravoslávni kňazi, ktorí pre nich vykonávali pravoslávne bohoslužby. Pravoslávni kňazi prichádzali na Slovensko aj z Haliče, Kyjeva a Podolia. Tu žijúci obyvatelia prislúchali k pravoslávnej Cirkvi aj v 13. st., ako to jednoznačne dokazuje list kráľa Bellu IV. z r. 1252 adresovaný pápežovi. Zo 14. st. pochádza viacero listov s údajmi o pravoslávnych veriacich a to nielen Ruthenov, ktorí vyznávali pravoslávnu vieru v Uhorsku, teda aj na území dnešného Slovenska, ale aj iných. Svedčia aj o prísnych opatreniach, ktoré boli robené proti pravoslávny. Pre pravoslávnu Cirkev sa stalo osudným, keď kráľ Karol Róbert so svojimi žoldnieri zviťazil pri Rozhanovciach r. 1312 nad Omodejovcami a potlačil tiež povstanie P. Petroviča a jeho vojsko r. 1320 pri Bačkove v okrese Trebišov. S pravoslávny veriacimi sa stretávame aj medzi povstalcami, ktorí očakávali od tohto povstania zlepšenie podmienok ich náboženského života. Ale s potlačením povstania sa ich postavenie ešte viac zhoršilo, pretože v mestách Slovenska boli likvidované pravoslávne farnosti. Mnohé, teraz už katolícke chrámy, dodnes majú pôvodných patrónov – svätých pravoslávnej Cirkvi /Stará Ľubovňa – patrón svätý Nikolaj, Prešov – ten istý patrón atď./ Talianskych, francúzskych a nemeckých žoldnierov odmeňovali majetkami, ktoré im nikdy nepatrili, pridovali im pravoslávne dediny, ktoré sa tak ocitli ako ich poddaní a nevoľníci – duchovní i veriaci. Dediny sa spomínajú len v súvislosti so zmienkou, kedy a ktorý feudál ich dostal do daru a samotní poddaní sa takmer vôbec nespomínajú. Pravoslávne obce takto darované feudálom západného obradu /latinského/, západným biskupstvám, kláštorom, sa dožili toho, že ich veriaci boli nútení svätých západných sviatky podľa západného obradu a na svoje pracovať. Toto je jeden z mocných a násilných spôsobov náboženskej a potom aj národnej asimilácie pravoslávneho ľudu s latinikmi. V trochu pozmenenej forme tento proces prebieha aj dnes. Ako najmocnejšia zbraň sa používa zastráňovanie každého druhu, kupovanie veriacich i duchovných.

Počas vlády kráľa Nagya Ladislava /1352 – 1354/ dochádza k posilneniu pravoslávnych na Slovensku. V r. 1352 tu prichádza so svojou družinou Teodor Koriatovič, ktorí sa usídlili v okolí Humenného a Slovenského N. Mesta. Boli to pravoslávni Rutheni /Rusíni/. Koriatovič a ľud, ktorý prišiel, patrili ku gréckej /nezjednotenej/ pravoslávnej Cirkvi. Tito pravoslávni veriaci spočiatku prostredníctvom kňazov, ktorí s nimi prišli, patrili k biskupstvu v Przemyslu, a až okolo r. 1490 k biskupstvu v Mukačeve. Kým žil Teodor Koriatovič, Rusíni mali úplnú slobodu svojho vierovyznania, ale po jeho smrti v r. 1500 stratili ochranu a pomaly, ale isto, ich stihol osud poddaných nevoľníkov. Po istom čase boli nútení prestupovať na rímsky katolicizmus a protestantizmus a tak sa mnohí z nich ocitli v iných cirkvách a ich obce sa premenili na rímsko-katolícke a protestantské, aké sú dodnes. Podobný tvrdý osud stihol aj tých, ktorí k nám prišli ako pravoslávni v tzv. kolonizácii, tiež pravoslávni Srbi v 17. st. a Gréci v 18. st. Každý z nich bol vystavený neúprosnému náboženskému útlaku a musel vynaložiť často nadľudské úsilie na záchranu svojej viery, svojich práv a postavenie.

V r. 1427 Zigmund vydáva dekrét, v ktorom ľutuje, že existujú pravoslávni zemaná a kenézi, ktorí vydržiavajú pravoslávnych duchovných. Mníchom západného obradu prikázal prísne dbať, aby zemaná a kenézi nevydržiavali pravoslávnych duchovných, lebo sa môže stať, že stratia svoj vlastný majetok. Nariadil, aby nestrpeli ani jedného pravoslávneho duchovného v obvode. Súčasne sa vyžadovalo, aby sa medzi pravoslávny a katolíckymi neuzatvárali manželstvá. Deti zemaná, kenéza alebo roľníka mohol krstiť iba katolícky kňaz, lebo kto dal pokrstiť dieťa pravoslávny duchovnému, stratil majetok. Pravoslávny duchovný, ktorý by sa opovážil pokrstiť dieťa, bol z obvodu vykazovaný. Všetko toto sa dialo v záujme katolizácie, latinizácie a vyberania desiatok. Inými slovami, celá táto komédia bola postavená na čisto materiálnych záujmoch, na majetkoch, preto sa obeť týchto záujmov stala aj čistota viery, vernosť Christu a Jeho Evanjeliu, o ktorých sa v tých časoch ani len nehovorilo. Bola to éra hrubého kresťanského materializmu, ktorému za obeť padalo všetko, aj ľudské životy. Marxov materializmus prebral svoje pozície, tento kresťanský pokračuje ďalej, opäť mu ide o majetky, o duše, ktoré však nevedie do Božieho Kráľovstva, ale do pekla.

(pokračovanie v nasledujúcich číslach PRAMENĚ)

prot. ThDr. Štefan Horkaj

ŽIVOT SVÄTÝGH

Svätá ctihodná mučenica Eudokia Iliopolská

Svätá ctihodná mučenica Eudokia bola samaritánkou, pôvodom z mesta Iliopol vo Fenícii Libanonskej. Pohanský život ju zvedol zo správnej cesty a ona dlhú dobu viedla hriešny život. Duša jej otupela a srdce zosurovelo.

Raz o polnoci sa Eudokia prebudila a začula za stenou svojej izby, v druhej polovici domu, kde žil istý kresťan, modlitebný spev a čítanie Svätého Písma, v ktorom sa hovorilo o večnom blaženstve pripravenom spravodlivým a o odplate čakajúcej na hriešnikov. Božia Milosť sa dotkla srdca Eudokie a ona si uvedomila, že hriechy, ktoré spáchala, ju ťažia na duši.

Ráno Eudokia k sebe dala rýchlo zavolať človeka, ktorého modlitebné pravidlo počula v noci. Bol to starac German, ktorý sa vrátil z púte po svätých miestach do svojho obydli. Eudokia dlho načúvala radám starca a jej duša doslovne ožila, naplnila sa radosťou a láskou ku Christovi. Poprosila starca Germana, aby k nej prišiel o niekoľko dní, sama sa zatvorila v dome a v pokánii sa odovzdala pôstu a modlitbe.

Starac German pozval presbytera a po poučení prijala Eudokia svätý Krst z rúk Iliopolského biskupa Teodota. Rozdajúc všetko svoje imanie chudobným, odišla do monastiera a prijala na seba prísne podvihy pokánia. Hospodin odpustil kajúcej sa hriešnici a udelil jej blahodarných duchovných darov.

Raz, keď už bola predstavenou monastiera, objavil sa tam mladý pohan Filostrat. Hnaný nečistou túžbou vnikol v preoblečení mnicha do monastiera a začal prehovárať ctihodnú Eudokiu, aby sa vrátila do Iliopola a znova začala žiť predošlým životom. „Boh, Ktorý nás stráži, nech ťa zastaví!“ - prísne odpovedala Eudokia a falošný mních hneď padol ako mŕtvy. V obave o to, čo sa stalo, že to bude považované za vraždu, sestry zosilnili modlitbu a prosili Hospodina, aby im odkryl Svoju vôľu.

Svätej Eudokii sa v sne zjavil Samotný Hospodin a povedal jej: „Vstaň Eudokia, kľakni na kolena, pomodli sa a tvoj pokušiteľ vstane z mŕtvych“. A tak po modlitbe Eudokie Filostrat ožil. Pohan navrátený k životu prosil ctihodnú, aby mu odpustila. Prijmúc svätý Krst, vrátil sa do Iliopola. Nikdy nezabudol na darovanú mu Božiu Milosť a dal sa na cestu pokánia.

Po krátkom čase prišlo ďalšie pokušenie. Obyvatelia Iliopola povedali vladárovi Aureliánovi, že Eudokia, ktorá prijala kresťanstvo, vraj skrýva v monastieri veľké bohatstvá. Aurelián po-

slal vojakov, aby zhabali tento imaginárny poklad. Avšak počas troch dní sa vojaci zbytočne pokúšali priblížiť k stene monastiera - neviditeľná Božia sila ju chránila. Aurelián, pod velením svojho syna, znovu poslal vojakov k monastieru. Hneď v prvý deň cesty si Aureliánov syn vážne zranil nohu a čoskoro zomrel. Vtedy Filostrat poradil Aureliánovi, aby napísal ctihodnej Eudokii, aby mu oživila syna. Hospodin, vo Svojej nekonečnej milosti, cez modlitby svätej Eudokie, vrátil mládencu do života. Keď Aurelián a jeho blízki videli ten veľký zázrak, uverili v Christa a dali sa pokrstiť.

Keď nastalo prenasledovanie kresťanov, ctihodnú Eudokiu zajaľali a privlekli na mučenia k vladárovi Diogénovi. Veliteľ vojska Diodor, ktorý ju zajaľ, sa práve vtedy dozvedel o nečakanej smrti svojej ženy. V zúfalstve padol k nohám Eudokie a prosil ju, aby sa pomodlila za zosnulú. Ctihodná mučenica, naplnená veľkou vierou, obrátila sa k Bohu a vyprosila návrat Firmíny k životu. Diodor a Diogén, ktorí na vlastné oči videli silu a milosť Božiu, uverili v Christa a dali sa pokrstiť spolu so svojimi rodinami. Ctihodná Eudokia nejakú dobu prežila v dome Diodora a vo viere utvrdzovala novopokrstených kresťanov.

Raz jediného syna istej vdovy v záhrade uhryzla zmija a zomrel. Matka horko oplakávala svojho syna. Svätá Eudokia, keď sa dozvedela o žiali tejto vdovy, povedala Diodorovi: „Nastal čas aj tebe ukázať vieru vo Všemohúceho Boha, Ktorý počuje modlitby kajúcich sa hriešnikov a podľa Svojho milosrdenstva naplnia ich prosby“. Diodor, nepočítajúc seba za dôstojného pred Bohom, zosmutnel. Avšak, uposlúchnuc svätú Eudokiu, pomodlil sa a v Christovom mene prikázal nebohému vstať. Vtedy, pred

očami všetkých prítomných mládencov ožil.

Ctihodná Eudokia sa vrátila do svojho monastiera a v ňom viedla svoj duchovný zápas 56 rokov.

Po Diogénovej smrti sa stal vladárom Vikent, nemilosrdný prenasledovateľ kresťanov. Dozvediac sa o neohrozenej vyznávateľke kresťanskej viery, rozkázal ju popraviť. 1. marca (medzi rokmi 160 - 170) bola svätá ctihodná mučenica sťatá.

Christova Pravoslávna Cirkev si ctí pamiatku svätej ctihodnej mučenice Eudokie Iliopolskej každoročne dňa 1. marca / 14. marca.

Róbert IVAN

Svätá ctihodná mučenica Eudokia, modli sa za nás hriešnych pred Hospodínom!

AKTUALITY Z PRAVOSLÁVNEHO SVETA

Predstavitelia Pravoslávnej Cirkvi o situácii v Kosove

17. februára 2008 sa konalo mimoriadne zasadanie Posvätnéj Synody Srbskej Pravoslávnej Cirkvi, po ukončení ktorého, bolo vydané stanovisko k udalostiam v oblastiach Kosova a Metochie, v ktorom sa medzi iným hovorí: „Kosovo a Metochia vždy boli a majú byť neoddeliteľnou súčasťou Srbska.

... Každé iné riešenie je narúšením Božej i ľudskej spravodlivosti a násilným aktom s dlhodobými následkami, ako pre Balkán, tak i pre celú Európu. Imitácia ochrany ľudských práv a práv národnostných menšín za pomoci bombových útokov pod názvom „Milosrdný Anjel“ sa javí ako príprava k likvidácii princípov spravodlivosti a vytrhnutiu srdca z hrude Srbska“.

Patriarcha Srbskej Pravoslávnej Cirkvi Pavel, ktorý sa toho času nachádza na liečení, v predvečer vyhlásenia samostatnosti Kosova, vyzval národ k modlitbe za Kosovo. „Je potrebné modliť sa k Bohu, k sv. Sávovi i všetkým svätým s prosbou o pomoc, - povedal patriarcha, - ale aj urobiť všetko potrebné, čo je v našich silách“.

Patriarcha Pavel blahoslovil k slúženiu molebnu za záchranu Kosova, ktorý bol odsľúžený 18. februára v Belehrade, na mieste, kde Turci spálili mošči apoštola Srbskej Pravoslávnej Cirkvi, sv. Sávu.

„Oddelenie Kosova od Srbska môže vyvolať ďalší „rad suverenistov“ vo svete, - vyhlásil metropolita smolenský a kaliningradský Kyriľ, vedúci oddelenia zahraničných vecí Moskovského patriarchy. „Jednota a teritoriálna celistvosť je základom, na ktorom bola postavená medzinárodná politika, obzvlášť bola na tomto princípe založená Helsinská dohoda. Lenže pred našimi očami bol tento princíp zlomený. Ak princíp, ktorý bol v osnove medzinárodných vzťahov, môže byť z akejkoľvek príčiny menený a prekrúcaný v jednom prípade, je samozrejme, že sa stane počiatkom ďalších prípadov“, - povedal metropolita Kyriľ. „Súcitím so srbským národom, súcitím so Srbskou Cirkvou. Budeme hľadať spôsob a prostriedky ako túto solidaritu vyjadriť“.

Jeho Blaženstvo Kryštof, metropolita českých zemí a Slovenska, vyjadril podporu Srbskej Pravoslávnej Cirkvi a srbskému národu

Metropolita českých zemí a Slovenska Krištof zaslal srbskému patriarchovi Pavlovi list, v ktorom vyjadril podporu srbskému ľudu v otázke protizákonného a jednostranného prehlásenia nezávislosti Kosova.

V ňom sa píše: „Vaša Svätosť! Dovoľte, vyjadriť Vám podporu v týchto ťažkých dňoch, ktoré sa dotýkajú Srbskej Pravoslávnej Cirkvi i celého srbského národa.

Vyhlasenie samostatnosti Kosova a Metochie nemôže nechať na pokoji ani pravoslávnych veriacich v českých krajinách a na Slovensku. Naši duchovní i veriaci sa spolu so svojimi politickými predstaviteľmi zúčastňujú protestných zhromaždení, svedčiac tým, že obyvatelia našich krajín nesúhlasia s rozhodnutím o narušení hraníc Srbska.

Veľmi si ceníme a nezabúdame neoceniteľnú pomoc Vašej Cirkvi v procese formovania Českej Pravoslávnej Cirkvi i Mukačevsko - Prešovskej eparchie. Taktiež, nezabúdame na negatívny postoj srbského národa v otázke Mnichovského diktátu v r. 1938 i bratskú pomoc pri obrane našej vlasti pred fašizmom.

S bratským súcitím chceme vyjadriť solidaritu Vám, Srbskej Cirkvi a srbskému národu. Z celého srdca sa s modlitbou obraciame k Hospodínovi Bohu, aby ochraňoval srbskú krajinu, blahoslovil skoré rozviazanie problémov Kosova a Metochie a nedovoľil k rozšíreniu nepokojo.

S priamim Božieho blahoslovenia Vám i celému srbskému pravoslávny národu“.

Grécka pravoslávna cirkev má nového arcibiskupa

Dňa 7. 2. 2008 bol v aténskej katedrále, na mimoriadnom zasadnutí Posvätnéj Synody Gréckej Pravoslávnej Cirkvi zvolený nový prvohierarcha gréckych pravoslávnych veriacich.

Doterajší metropolita thébsky a levadijský Jeroným (Liaspis) sa stal v poradí už dvadsiatym arcibiskupom aténskym a celého Grécka.

Nový grécky prvohierarcha sa narodil v r. 1938.

Študoval archeológiu a teológiu, neskôr bol stredoškolským učiteľom literatúry na aténskych predmestiach.

Po prijatí mníšstva bol predstaveným dvoch monastierov a v rokoch 1978 – 1981 zastával funkciu sekretára Posvätnéj Synody Gréckej Pravoslávnej Cirkvi. Ako thébsky metropolita pracoval na obnove monastierov, ale pracoval aj na charitatívnom poli, otváral inštitúcie pre pomoc postihnutým, chorým a biednym.

Spolu s metropolitom Chrystodulom a Anthimosom bol kandidátom na úrad prvohierarchu Gréckej Cirkvi aj v predchádzajúcich voľbách v r. 1998.

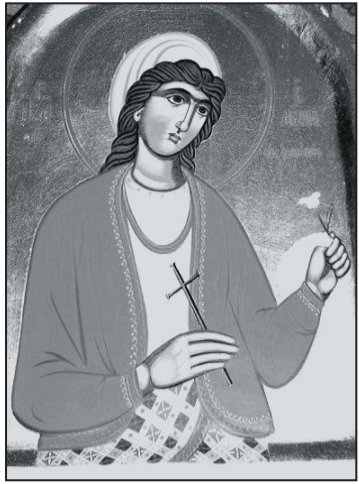
Na mnohaja a blahaja lita, vладыko!

Zdroj: patriarchia.ru., cerkiew.pl., spc.yu

Život svätej novomučenice Heleny zo Sinope

V chráme svätej veľkomučnice Maríny v solúnskej štvrti Ano Tumba je v striebornom relikviári uložená nádherne voňajúca hlava pätnásťročnej mučenice pre Christa, Heleny. K príhovorom mladéj

svätice sa utieka predovšetkým miestna mládež a taktiež tí, ktorí trpia bolesťami hlavy. A nakoľko sa častice ostatkov novomučenice Heleny nachádzajú aj v našej eparchii, konkrétne v chráme sv. Cyrila a Metoda v Brezine, bolo by dobré, aby sme sa bližšie zoznámili s životom tej, ku ktorej príhovoru sa môže- me s dôverou utiekať.

Helena pochádzala z mesta Sinope na pobreží Čierneho mora v dnešnom Turecku. Tento región, grécky nazývaný Pontos, býval stále baštou pravoslávneho kresťanstva; dnes tu však už žiaľ Bohu v dôsledku vývoja udalostí po Prvej svetovej vojne, ktoré viedli k odsunu Grékov z tohto územia, neostalo okrem chrámov premenených na múzea alebo mešity po kresťanstve ani stopy. V 18. storočí, teda v dobe, o ktorej budeme hovoriť, však v Ponte vedľa seba žili moslimovia, ktorí mali v Osmanskej ríši privilegované postavenie a kresťania, patriaci k občanom „druhej kategórie“. I keď bolo kresťanstvo podľa islamského práva tolerovaným náboženstvom, dochádzalo často zo strany moslimov k najrôznejším formám nátlaku, ktorý mal viesť k tomu, aby sa kresťania vzdali svojej viery a prestúpili na islam. Niektorí tomuto šíkanovaniu podľahli, iní však s Božou pomocou vytrvali a priniesli svedectvo o Christu aj za cenu vlastného života. K týmto hrdinom viery patrila aj dievčina Helena.

Jedného dňa poslali rodičia Helenu nakúpiť nite k vyšívaniu. Cestou do obchodu si krásnu mladú dievčinu všimol bohatý a mocný moslim a ihneď po nej zatúžil. Nechal si Helenu predviesť a pokúsil sa ju znásilniť. Skutok sa mu však nepodaril dokončiť; dievčinu, ktorá sa celú dobu modlila v duchu šestopsalmije, chránila akási neviditeľná stena. Rozhnevaný paša (osmanský vojenský hodnosť) sa pokúsil Helenu najskôr zastrešiť, ale keď jeho vyhrážky k ničomu nevedli, prikázal svojim sluhom, aby ju držali v dome a nespúšťali ju z očí. Dievčine sa však podarilo v nestrážení okamih vyklíznuť a újsť domov, kde ihneď vyrozprávala svojim rodičom, čo sa jej prihodilo. Akonáhle sa paša dozvedel o Heleninom úteku, rozhneval sa ešte viac a nechal odkázať členom kresťanskej mestskej rady v Sinope, že ak mu nebude Helena vydaná, dôjde k masakre kresťanského obyvateľstva. Radní, v snahe zabrániť katastrofe, donútili nešťastného Heleninho otca, aby dievčinu vydal. A tak sa Helena, obe- tovaná podobne ako náš Spasiteľ za život mnohých, znovu ocitla

v pašovom dome. A opäť sa opakovala tá istá história: dievčinu, ktorá sa vrúčne modlila, chránila tá istá neviditeľná stena, takže sa jej bezbožný Turek nemohol ani dotknúť. Tento div sa opakoval niekoľkokrát; paša bol ale natoľko zaslepený svojou nečistou vášňou, že sa rozhodol nechať dievčinu radšej popraviť, než aby ju prepustil na slobodu. Helenino odhodlanie uchrániť si svoju čistotu nezlomilo ani väzenie a mučenie. Neskôr vyšlo najavo, že svätej mučenicke zatklí krutí kati do hlavy dva klince, z ktorých jeden je v jej lebke dodnes zachovaný. Nakoniec jej dali sťat' hlavu. Telo svätej novomučenice bolo v mechu hodené do mora, ale nepotopilo sa. Spôčinula na ňom tajomná nebeská žiara, ktorá mučiteľov vydesila. Sväté ostatky nakoniec klesli ku dnu v miestach, kde bola hlboká voda.

O niekoľko dní neskôr si stráca gréckej lode, zakotvenej práve v miestach, kde sa telo svätice potopilo, všimol silnú žiaru, vychádzajúcu z hĺbín. V domnení, že je tam ukrytý poklad, rozhodol sa spolu s plavčíkom more preskúmať.

Áké bolo ich prekvapenie, keď namiesto zlata našli niečo omnoho cennejšie: vak s ostatkami mučenice Heleny. Telo sa podarilo identifikovať vďaka miestnym tureckým potápačom, ktorí o prípade vedeli, ale mali strach o Heleninom mučeníctve hovoriť. Kapitán lode sa rozhodol sväté ostatky poslať pre väčšiu bezpečnosť inou loďou do Ruska, ale jej hlavu v tajnosti uložil v chráme Matky Božej v Sinope.

Tam sa na príhovory svätej novomučenice dialo mnoho znamení a uzdravení. Tí, ktorí trpeli bolesťami hlavy, do svojich domovov volali kňaza, ktorí so sebou priniesli ostatky svätej novomučenice, pomodlil sa moleben, vykonal malé svätenie vody a bolesť ihneď ustupovala.

V r. 1924, teda v dobe, už skôr uvedenej výmeny obyvateľstva medzi Gréckom a Tureckom, preniesli sinopskí kresťania divotvorný ostatok svätej Heleny do Solúna, kde mnohí z nich našli i svoj nový domov. Predstavený chrámu svätej veľkomučnice Maríny, otec archimandrita Chrysostomos Nassis, sa rozhodol venovať čiastočku svätých ostatkov novomučenice Heleny zo Sinope i našej eparchii, aby tak v jej mocnom príhovore pri tróne Hospodinovom, našli posilu i pravoslávni kresťania východného Slovenska, zvlášť tí mladí.

Jej pamiatku oslavujeme 2./15. novembra.

Vladyka Juraj s divotvornými ostatkami sv. novomučeničky Heleny zo Sinope, ktorých čiastočka je uložená aj v našej eparchii v Brezine

JURAJ, biskup michalovský

ZMLUVA VIERY A LÁSKY

Prvé Božie Prikázanie

Ja Som Hospodin Boh tvoj, nebudeš mať iných bohov okrem Mňa

„Počúvaj Izrael! Hospodin, náš Boh, je jediný Hospodin. Milovať budeš Hospodina, svojho Boha, celým srdcom, dušou a silou. Slová, ktoré ti dnes prikazujem, budú v tvojom srdci, a to vstépiš svojím deťom“ (Deut 6, 4 - 6). To bolo najhlavnejším prikázanim, ktoré dal Hospodin starozákonnému človeku, keď skrze Mojžiša riekol Izraelu: „Ja Som Hospodin Boh tvoj, nebudeš mať iných bohov okrem Mňa!“

Významných ľudí si ctíme kvôli ich zásluhám, ich úradu. O koľko väčšia úcta patrí Jedinému Bohu – Stvoriteľovi a Spasiteľovi ľudského rodu?! „**Hodný si, Hospodine a Bože náš,** - spievajú nebeské mocnosti, - **prijat' slávu, česť i vládu, lebo Ty si stvoril všetko a z Tvojej vôle to bolo stvorené“** (Zjv 4, 11).

„**Ja Som Hospodin Boh“**, - hovorí nám Hospodin a ukazuje nám na Samého Seba a pozýva nás, aby sme pristúpili k Nemu a spoznali Ho. Hovorí: „**Nebudeš mať iných bohov okrem Mňa, aby si sa im klaňal**“, a tým nás zaväzuje k úcte Jemu, Jedinému pravému Bohu. Zaväzuje nás k tomu, aby sme Mu slúžili, klaňali sa Mu, utiekali sa iba k Nemu – Svätému, Všemohúcemu, nekonečne Múdremu a Dobrotivému Bohu. On je Jediný Boh, niet žiadneho iného!

Mať iného boha znamená vzdávať česť, ktorá patrí jedine Najvyššiemu, komukoľvek, či čomukoľvek inému.

Predmetom (bôžikom, idolom) najvyššieho interusu, lásky, najväčšej úcty, ktorý začína skutočného Boha pred človekom sa môže stať čokoľvek. Môže nim byť ČLOVEK – ale Hospodin nám hovorí: „**Kto miluje otca alebo matku väčšmi ako Mňa, ... kto miluje syna alebo dcéru, väčšmi ako Mňa, nie je Ma hoden“** (Mt 10, 37). Bôžikom sa nám môže stať obľúbené DOMÁCE ZVIERA, ktoré ovláda náš život., predmet, ktorý nás k sebe viaže (dom, auto),., bôžikom sa nám môže stať IDEOLÓGIA (životná filozofia, politická strana),. MAMON (láska k peniazom, majetku),. PREHNANÉ ZÁLUBY (hobby, šport),. bohom sa môže stať vlastné BRUCHO (Fil 3, 19),. nakoniec, bohom sa môže stať sami sebe našou SEBALUBOSTOU (egoizmus, prehnané ambície) atď.

„Ale načo nám iných bohov? – pýta sa sv. Nikolaj Velimirovič. Vedz človeče, že keď máš dvoch bohov, tak jeden z nich je diabol. Nemôžeš predsa služiť Bohu i diablu, tak ako aj vól nemôže mať dvoch gazdov, lebo by ho roztrhli., ani poľu nie sú potrebné dva slnka, lebo by ho spálili., a tak ani človeku netreba dvoch bohov, nebol by tým bohatší, ani šťastnejší, akurát oveľa biednejší. Lebo čím viac bohov, tým sú bezmocnejší. Ak máš viac bohov ako je ľudí, tak sú slabší ako ľudia., ak ich máš viac ako mravcov, ich moc nie je ani ako moc týchto malých tvorov. Nič nie sú – vymeť ich preto pred prah svojho domu a priviň sa k jedinému Hospodinovi, tvojmu Bohu, u Ktorého je všetka moc, múdrosť i nevyčerpatelná dobrota!“

Z prvého prikázania Božieho pre nás vyniká aj niekoľko záväzkov a to: **vzdávať Bohu česť v svojom vnútri, vo svojom srdci, ale aj navonok a učiť sa Ho poznávať.**

Vnútrotným prejavom našej úcty k Hospodinovi je naša viera v Neho, naša nádej v Neho, naša láska k Nemu. To, že veríme v Hospodina Boha, milujeme Ho a vkladáme svoju nádej v Neho, dáva nám silu, že „**stojíme pred Bohom**“ – to znamená, neustále pamätáme na Boha., **sme poslušní Bohu** – načúvame Jeho vóli a sme pripravení ju plniť vo svojom živote., **skladáme Mu všetku úctu** ako Najvyššiemu Bytiu., **velebíme Ho a ďakujeme Mu** – ako svojmu Stvoriteľovi a Spasiteľovi., **vzývame Ho a prosíme** – lebo je Dobrotivý, Všemohúci Pomocník v každej našej biede.

To všetko by sme mali konať, lebo to od nás vyžaduje prvé Božie prikázanie. Ale vieme, akými skutkami prestupujeme prvý prikáz Boží? V prvom rade je to **Bezbožnosť (Ateizmus)** – keď sa človek častokrát v strachu pred Božím hnevom a trestom za hriechy snaží nahovoriť si, že Boh neexistuje a podľa toho aj koná. Ako hovorí žalmista: „**Blázon hovorí vo svojom srdci: Niet Boha!**“ (Žalm 14,1). Dalej je to **Mnohobožstvo** – čiže viera v mnohých falošných bohov a bôžikov, ktorí nie sú ničím iným, než démonmi, ktorí chcú človeka odľakáť od Jediného Pravého Boha. Takisto naša **Neviera** v to, čo nám Hospodin zjavil a pochybovanie v Jeho prozreteľnosť, sú prestúpením prvého prikázania Božieho. **Eahostajnosť k veciam viery. Odstúpenie od Boha (Apostáza)** a pretrvávajúce v tomto stave. **Zotrúvanie v bludnom (heretickom) učení. Bez-nádej,** ktorá nás odtrháva od Všemohúceho a Milostivého Boha. **Viera v čary, povery,** a tiež prehnaná **viera vo vlastné schopnosti,** či spoliehanie sa viac na ľudí než na Boha., rôzne nezdravé kulty, ktoré sa pokúšajú zatieniť Boží majestáť – kult osobností (filmových hviezd, spevákov, športovcov, politikov), kult ideí (rôzne ideologizmy, ktoré vystupujú s maskou mesianizmu, záchrany sveta).

„**Počúvaj Izrael! Hospodin, náš Boh, je jediný Hospodin. Milovať budeš Hospodina, svojho Boha, celým srdcom, dušou a silou. Slová, ktoré ti dnes prikazujem, budú v tvojom srdci, a to vstépiš svojím deťom“** (Deut 6, 4-6). „**Ja Som Hospodin Boh tvoj, nebudeš mať iných bohov okrem Mňa!**“

„**Hospodi, Bože môj! Ty, Ktorý vládneš nad nespočetným množstvom stvorenstva., ja, Tvoje stvorenie, nemôžem mať iného Boha, okrem Teba Jediného. Bože môj Milostivý! Rozožeh všetky moje pusté myšlienky a sny o iných bohoch. Očisti moju dušu, posväť ju a usidlí sa v nej, ako Cár v Svojom paláci. Posilni ma, nauč, ob-nov ma, Jediný Pravdivý, ved' Tebe patrí sláva i vďaky-zdanie, Tebe, Ktorý si nad všetkými falošnými božstvami, ako vysoká hora nad rovinou. Amiin.**

(sv. Nikolaj Velimirovič)

otec Nikodim

Blahoviščenije Presvätej Bohorodičke

Sviatok Blahoviščenija – Zvestovania Presvätej Bohorodičke, je dňom radostnej zvesti pre celé človečenstvo, lebo sa našla v ľudskom rode hlboko veriaca, Bohu poslušná Deva, ktorú si Hospodin vyvolil, aby sa stala Matkou Jednorodného Syna Božieho, Ktorý zostúpil k nám z nebies a vydal Svoj život za nás, aby každý, kto v Neho uverí nezahynul, ale mal život večný. Jeden zo západných cirkevných spisovateľov hovorí, že Vtelenie Syna Božieho sa stalo možným práve vtedy, keď sa našla v národe izraelskom Deva – Panna, ktorá bola schopná prijať a pochopiť Božie Meno celou svojou myslou, celým srdcom a celým svojím životom tak, že sa Ono v Nej stalo telom.

Tradicia Cirkvi nám hovorí, že v tom čase veľkňazi jeruzalemského chrámu rozhodli, že je potrebná nová chrámová opona, ktorá delila chrám od Veľsvätyne, Najsvätejšieho Miesta Izraela.

Pre túto úlohu veľkňazi dlho vybrali sedem panien z Dávidovho rodu, ktoré priviedli do Jeruzalema. Veľkňaz, ktorý v tom čase zastupoval veľkňaza Zachariáša, ktorý bol vtedy onemel, prikázal priviesť aj Máriu, dcéru Joachimovu, ktorá pochádzala z rodu Dávidovho, bola Bohu zasľúbenou pannou a bola vychovaná v Jeruzalemskom chráme. Losom veľkňazi rozdelili materiál, ktorý mali panny spracovať – jedná zlaté nite, ďalšia ľan, iná hodváb. Presvätej Deve Márii žrebom pripadol purpur a karmazín. Zobrala teda materiál, ktorý mala spracovať a vrátila sa do Nazareta, kde Ju aj navštívil archanjel Gabriel, ktorý Jej zvestoval, že sa stane Matkou Božieho Syna.

Jedno z podaní Tradície nám hovorí o tom, že Mária išla k studni načerpať vodu. A tu začula hlas: „Raduj sa, milosti plná, Boh s Tebou! Blahoslovená si medzi ženami!“ Deva Mária zaskočená tým, čo počula, obzerala sa naokolo, ale nikoho nevidela. Zobrala nádobu s vodou, vrátila sa domov a začala priať purpurovú priadzu. Po chvíli však vošla do svojej izby a tu otvorila knihu proroka Izaiáša. Našla práve slová: „Hľa, panna počne a porodí syna, a dá mu meno Emanuel“ (Iz 7, 14). Modlila sa a rozmýšľala nad tým, čo to znamená. A vtedy sa Jej zjavil archanjel Gabriel, ktorý Jej povedal: „Raduj sa, milosti plná, Boh s Tebou! Blahoslovená si medzi ženami!“ (Lk 1, 28) I povedal Jej: „Neboj sa, Mária, lebo si našla milosť u Boha. Hľa, počneš a porodíš syna a dáš Mu meno Isus. On bude veľký a Synom Najvyššieho sa bude volať, a Boh Mu dá trón Jeho otca Dávida. I bude kraľovať nad domom Jákobovým naveky a kráľovstvom Jeho nebude konca“ (Lk 1, 30 – 33).

„I vidiac Deva svoje panenstvo, smelo povedala Gabrielovi: - Preslávne sú tvoje slová, ale nepochopiteľné mojej duši, keď hovoríš o počatí bez semena a pri tom voláš: Alleluja!“ (z Akafistu Presvätej Bohorodičke, kondak 2) „Ako sa to stane? Ved' nepozná muž! - Anjel Jej na to odpovedal: „Duch Svätý zostúpi na Teba a moc Najvyššieho Ťa zatieni. Preto aj sväté, ktoré sa narodí

z Teba, bude sa volať Božím Synom. Ved' aj Alžbeta, Tvoja príbuzná, ktorú nazývali neplodnou, tiež počala v starobe a je už v šiestom mesiaci. Lebo Bohu nie je nič nemožné“ (Lk 1, 34 - 38). „Deva túžiac pochopiť toto tajomstvo, zvolala k Božiemu poslovi: - Povedz mi, či môže panenské lono porodit' Syna? - A on Jej v bázni odvetil: - Raduj sa, počiatok Christových zázrakov. Raduj sa, slov Jeho koruna. Raduj sa, nebeský rebrik, po ktorom zostúpil Boh. Raduj sa, most zo zeme na nebo. Raduj sa, zázrak mnohokrát zvestovaný anjelmi“ (z Akafistu Presvätej Bohorodičke, ikos 2). „Mária mu vtedy povedala: - Hľa, služobnica Božia, nech sa mi stane podľa tvojho slova. - A anjel od Nej odišiel“ (Lk 1, 38)

Pokorné slová Márie – „nech sa stane podľa tvojho slova“, - sklonili nebesá k zemi a z nebeských výšin zostúpil Boží Syn. Pannu, ktorá nikdy nepoznala muža, zatienila moc Najvyššieho a Jej útrobu premenila na úrodnú pôdu pre všetkých, ktorí túžia po spásе. Máriina odpoveď bola a je výrazom Jej lásky k Bohu, Jej bezhraničnej oddanosti slúžiť Mu a vyplniť Jeho svätú vôľu. Veľká a radostná zvesť zjavená Presvätej Deve Márii bola radostnou novinou nielen pre ňu samu, ale pre celý ľudský rod a stala sa tak „počiatkom nášho spasenia“ a prinavrátila ľudskému rodu možnosť obnovenia vzťahu s Hospodom Bohom. V Blahoviščeniji - vo Zvestovaní, je predobraz Eucharistie – jej najintímnejšej komunie, spoločensva s Christom. Ved' Boží Syn, Isus Christos, priodiel sa telom a krvou Prečistej Devy Márie, a my zas, keď sa s Ním zjednocujeme v Eucharistii, prijímame Jeho Najsvätejšie Telo a Svätú Životodarnú Krv. Hospodin Isus Christos nám dal právo nazývať sa Jeho bratmi a tak vo chvíli vtelenia sa Presväta Bohorodička stala aj našou skutočnou

Matkou. Tajomstvo Vtelenia Božieho Syna je z jednej strany dielom zachraňujúcej spasiteľnej Božej lásky, ale v konečnom dôsledku, je tiež dielom ľudskej slobody. Sv. Gregor Palama hovorí, že Vtelenie Božieho Syna by nebolo možné bez vóli Božej takisto, ako by to nebolo možné bez slobodného ľudského súhlasu Božej Matky. A právu tu máme v Božej Matke príklad pre náš osobný vzťah s Bohom. Príklad nekonečnej dôvery v Boha a oddania sa Jeho Svätej vóli - oddania sa celým srdcom, celou myslou, celou dušou, zo všetkých svojich síl.

Aj vo vzťahu medzi Bohom a každým jedným z nás, Boh ako milosrdný Otec prvý vychádza oproti nám, ale potrebná je aj naša odpoveď, slobodné vybratie si života s Bohom. Celý život sa máme čo učiť od Presvätej Božej Matky, aby aspoň v posledných chvíľach sme boli pripravení a mohli od srdca odpovedať Bohu na Jeho pozvanie: - „Hľa, sluha - služobnica Božia, nech sa mi stane podľa Tvojho slova“.

jerej Dušan N. Tomko

ZO ŽIVOTA EPARCHIE

Nový kňaz našej eparchie

Dňa 9. marca 2008 počas Archijerejskej liturgie v chráme Uspenija Presvätej Bohorodičky v Košiciach prijal z rúk Jeho Preosvietenosti Juraja, biskupa michalovského, o. diakon **Mgr. Vasil Kuzmyk, PhD.**, kňazskú chirotoniu.

Otec Vasil, ktorý do toho času pôsobil v Košiciach ako diakon, bol ustanovený za pomocného duchovného košickej pravoslávnej

cirkevnej obce.

Otcovi Vasylovi na kňazskej ceste, na ktorú nastúpil, prajeme veľa telesných i duchovných síl, a hlavne hojnosť milosti Božej.

Posvätenie nových antiminsov pre našu eparchiu

V nedeľu 17. 2. 2008 vladyka Juraj posvätil počas svätej liturgie v katedrále sv. Cyrila a Metoda v Michalovciach chýbajúcu časť nových antiminsov pre našu eparchiu., t.j. fanových rúšok s vyobrazením ukladania Hospodina Isusa Christa do hrobu, v ktorých je vložená čiastočka ostatkov svätých mučeníkov.

Do antiminsov, ktoré boli posvätené v nedeľu 17. 2. 2008, boli vložené ostatky sv. novomučenice Heleny zo Sinope.

Pri kázni vladyka veriacim vysvetlil význam antiminsov. Prostredníctvom nich totiž biskup ako veľkňaz danej miestnej cirkvi (eparchie), dáva požehnanie k slúženiu svätej liturgie na konkrétnom mieste.

Vladyka tiež podotkol, že v dobách nedávnych, ťažkých prenasledovaní pravoslávnej cirkvi komunistickým režimom, bola niekedy svätá liturgia slúžená priamo na telách uväznených kresťanov. Taktiež z tohto dôvodu sú do antiminsov vkladané častice svätých ostatkov mučeníkov, teda ľudí, ktorí prijali slobodu Božích detí, ktorá víťazí nad utrpením a smrťou, a teraz žijú pred tvárou svojho Stvoriteľa a Vykupiteľa.

NEKROLÓG

Utrpenie a bolesť, nemoc a smrť, radosť a žiaľ, sa striedajú v našom živote ako deň a noc. Niet na svete človeka, čo by ich nespoznal skôr, či neskôr. To sú dôsledky dedičného hriechu. Neustále nás sprevádzajú ako tieň. A tak so smútkom a plačom odprevdzame svojich mŕtvych do hrobu a s bolesťou v srdci sa s nimi lúčime. Akoby aj nie, keď nám smrť berie našich najdrahších predčasne, náhle a tak neočakávane. Preto boľavý je pohľad na truhlu, v ktorej leží milovaná bytosť, ktorá za života prejavovala k svojim najbližším lásku svedomitej práce s každodennými starosťami.

Deň 27. 2. 2008 bol pre rodinu Fedorčákovú i celú pravoslávnu cirkevnú obec smutný. Smutný preto, že sme sa prišli rozlúčiť a odprevadiť na miesto dočasného odpočinku brata **Gabriela Fedorčáka**, kurátora Pravoslávnej cirkevnej obce v Zemplínskej Širokej, ktorý odišiel k Bohu v skorých ranných hodinách, dňa 26. februára t.r. vo veku 57 rokov.

Už v predvečer pohrebu sme sa s nebohým rozlúčili v dome smútku pôstnymi duchovnými piesňami a parastasom.

Pohreb sa konal 27. februára za veľkej účasti veriacich z farnosti, ako aj širokého okolia. Pohrebné obrady vykonali: miestny duchovný prot. Jozef Nadzam, prot. Vasil Bardzák, riaditeľ ÚMPE v Michalovciach, ktorý poslušne zvestou slova Božieho, prot. Štefan Horkaj, predstavený katedrálneho chrámu v Michalovciach a prot. Miroslav Janočko, správca PCO Falkušovce, ktorý predniesol slová rozlúčky.

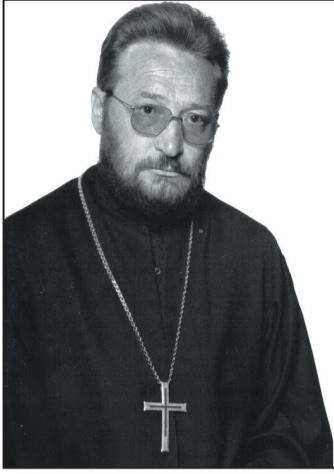
Spolu s pozostalou rodinou ďakujeme Pánu Bohu za jeho život, za manželskú a otcovskú lásku, za starostlivosť a prácu pre rodinu, tak i pre Cirkev.

Nech Otec Nebeský daruje nebohému Gabrielovi večné odpočinutie tam, „ídiže nisi bolizň, ni pečal, no žižň bezkonečnaja“.

mitr. prot. Jozef Nadzam

Vičnaja jemu pamjať!

BLAHOŽELÁME

V týchto dňoch si 30. výročie kňazskej chirotonie pripomína **prot. Mgr. Juraj Halanda**.

Otec Juraj sa narodil 25. 10. 1954 v Zlatých Moravciach.

Po ukončení stredoškolského vzdelania nastúpil na PBF v Prešove, ktorú ukončil v r. 1978. 13. februára 1978 prijíma z rúk vladyku Nikolaja chirotoniu na diakona a 15. februára bol vysvätený na kňaza. Bol ustanovený ako správca farnosti Cubica., neskôr pôsobil na farnosti Slovinky.

V r. 1993 začína pôsobiť v Michalovskej eparchii ako správca farnosti Zemplínske Hradište. V auguste 2001 bol ustanovený za duchovného pre repatriantov v Sklabine, Ľuboriečke a Veľkom Lome. V r. 2004 pôsobil na farnosti Nižná Rybnica a v súčasnosti pôsobí v PCO v Košiciach – Šaci.

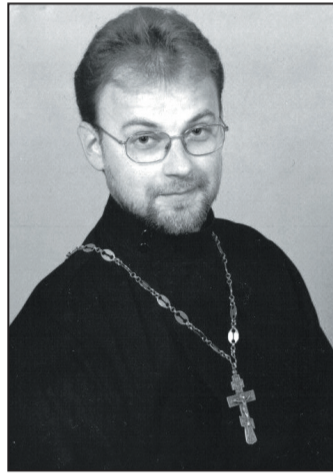
V januári tohto roku si taktiež pripomína 15. výročie kňazstva **prot. Mgr. Miroslav Janočko**, správca PCO Falkušovce a tajomník ÚMPE v Michalovciach pre pastoráciu, katechizáciu a cirkevné školstvo.

Otec Miroslav sa narodil 18. 6. 1970 v Košiciach. Teologické vzdelanie ukončil v r. 2000 na Pravoslávnej Bohosloveckej Fakulte v Prešove.

V r. 1992 bol vladykom Jánom vysvätený na diakona a v januári 1993 prijal chirotoniu na kňaza. Bol ustanovený za správca farnosti Brezina – Byšta. V r. 1997 bol ustanovený za správca cirkevnej obce Falkušovce, kde pôsobí doteraz.

Obidvom jubilantom prajeme v práci vo vinici Hospodinoj veľa síl, zdravia a hlavne Božieho požehnanie na „Mnohaja i blahaja lita!“

Biskup Juraj s vedením ÚMPE v Michalovciach

ZO ŽIVOTA EPARCHIE

Vo štvrtok, 21. februára 2008, riaditeľ biskupského úradu Michalovskej Pravoslávnej Eparchie, **prot. Mgr. Vasil Bardzák, PhD.**, prijal v biskupskej kaplnke sv. Alexeja Totha, z rúk preosvieteného vladyku Juraja chirotoniu - postrihnutie do hodnosti **protosynkela**. Týmto liturgickým aktom bola tak vyjadrená vážnosť služby protosynkela v liturgickom a misijnom živote Cirkvi.

V Strážskom, v sobotu 23. februára 2008, pri Archijerejskej sv. liturgii preosvietený vladyka Juraj udelil správcovi PCO Strážske a tajomníkovi ÚMPE v Michalovciach pre filantropiu, **d. o. Mgr. Michalovi Džuganovi**, právo nosenia zlatého kríža a hodnosť **ekonom** (čo je predstupňom hodnosti protojereja).

Obidvom duchovným otcom prajeme v ich práci veľa Božích milostí, zdravia, duchovných i telesných síl na „Mnohaja i blahaja lita!“

ÚMPE v Michalovciach

ZO ŽIVOTA EPARCHIE

Archijerejská liturgia v Zemplínskej Širokej

Dňa 23. decembra 2007, v nedeľu pred Roždestvom Spasiteľa, navštívil Preosvietený vladyka Juraj, biskup michalovský, pravoslávnu farnosť Zemplínska Široká, kde vykonal prvú svätú archijerejskú liturgiu od svojho nástupu na michalovskú biskupskú katedru. Radosť veriacich bola o to slávnejšia, že našu farnosť navštívil v nedeľu Predprazdenstva Narodenia Christa, kedy vládne radosná nálada pred najkrajšími sviatkami v roku; zároveň vysvätil na prestole novú darochraniteľnicu, ktorú daroval bohuznámy a štedrý darca do nášho chrámu.

Po príchode vladyku, ho privítali kurátori s chlebom a soľou podľa starého slovanského zvyku a pred vchodom do chrámu mu deti odovzdali krásnu kyticu živých kvetov.

Vladyka deťom poďakoval za ich krásne slová privítania, požehnal ich a pobozkal. V zadnej časti lode chrámu privítal vladyku správca farnosti, prot. Jozef Nadzam, týmito slovami: „Mám úprimnú radosť z toho, že prichádzate medzi nás ako arcipastier povolaný Božou prozreteľnosťou byť apoštolom pravoslávna michalovskej eparchie. Prežívam krásne pocity, ktorými je naplnené moje srdce i srdcia veriacich našej farnosti. Mám úprimnú radosť z toho, že Vás môžem privítať pod klenbami nášho bohostánku - tohto svätého chrámu, zasvätenému Narodeniu Panny Márie, Matke nášho Boha a Spasiteľa Isusa Christa, narodeného v Betleheme. Verím, že Vaša účasť na dnešnej bohoslužbe nás ešte viac stmelí v pevné spoločenstvo jednoty a bratskej lásky.“

Slávnostnú archijerejskú svätú liturgiu vykonal Preosvietený vladyka Juraj za asistencie miestneho duchovného a protodiakona Jána Holoniča. Po evanjeliu sa prihovril vladyka otcovskými slovami k prítomnému Božiemu ľudu. Povedal: „Bolo ich veľké množstvo, boli to duchovní učiteľia, pastieri, obdivuhodní muži viery, z ktorých mnohí prijali mučenícku smrť za Christa“.

veriacich k horlivej zbožnosti, aby svojim životom svedčili o viere našich otcov a praotcov.

Cirkevný ľudový spev počas bohoslužby realizoval náš mládežnícky chór.

Mnohí veriaci, najmä z radov mládeže, pristúpili k svätému prijímaniu.

Pred ukončením svätej liturgie vladyka vysvätil novú darochraniteľnicu, ktorú vďaka bohuznámemu darcovi skrášlila náš prestol.

Po jej posvätení poďakoval miestny duchovný vladykovi Jurajovi za návštevu našej cirkevnej obce a zároveň mu odovzdal ikonu jeho patróna, svätého novomučenika z Janiny. Vladyka neskrýval svoju radosť a prekvapenie pri pohľade na ikonu svojho patróna. Ikonu, ktorú mu venovali veriaci farnosti napísal MUDr. Miroslav Ščerbej, syn nebohéneho duchovného mitr. prot. Mikuláša Ščerbeja, ktorý dlhé roky spravoval túto farnosť.

Vladyka prejavil veľkú vďačnosť veriacim a autorovi za darovanú ikonu. Vyjadril poďakovanie aj darcovi novej darochraniteľnice a k nastávajúcim sviatkom Roždestva Isusa Christa prosil o požehnanie betlehemskeho Dieťaťa pre všetkých zúčastnených.

mitr. prot. Jozef Nadzam
správca PCO Zemplínska Široká

POZVÁNKA
PRAVOSLÁVNA CIRKEVNÁ OBEC
FALKUŠOVCE
Vás všetkých pozýva
na liturgickú slávnosť
dňa 19. marca 2008 o 16. 00 hod.,
**SVÄTÚ LITURGIU VOPRED
POSVÄTENÝCH DAROV**
za účasti preosvieteného vladyku Juraja,
biskupa michalovského,
pri ktorej budú v chráme uložené sväté
ostatky
SVÄTÝCH BETLEHÉMSKYCH DETÍ

Finančné dary na PRAMEŇ

Srdečne ďakujeme za finančné dary na náš
mesačník PRAMEŇ

Anton Štefan 500 Sk
Mgr. Viera Janočková 400 Sk

Darcom vyprosujeme hojnosť Božích milostí na
Mnohaja i blahaja lita!